

XIX. YÜZYILDAN GÜNÜMÜZE İSLAM DÜŞÜNÜRLERİ

CİLT 1

26 Ekim 2023

HADE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Editörler

Prof. Dr. Kemal SÖZEN

Prof. Dr. Sabri YILMAZ

Prof. Dr. Ali Kürşat TURGUT

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	302687
Tas. No:	922-97 040-4

İstanbul
DIVAN
Kitap
2023

092530
ALİJA IZETBEGOVIĆ (1925-2003)

Haris MACIĆ*
Fatih TOKTAŞ**

"Aklım sürekli tereddüt içinde ve sorguluyor;
fakat kalbim her zaman dinin yanında olmuş ve
öyle de kalmıştır. Mutlu anlarım, hep aklım ile
kalbimin birbiriyle uzlaştığı anlar olmuştur."

(Özgürlüğe Kaçışım)

1. Alija Izetbegović'in Hayatı

Izetbegović ailesi, birkaç yüzyıl boyunca Belgrad'da ikamet etmiş nüfuzlu bir beyzade ailesidir. Günümüzde Yeni Belgrad (*Novi Beograd*) olarak bilinen bölgenin bulunduğu toprakların neredeyse tamamı bu ailenin mülkiyeydi. 19. yüzyılın ortalarında Osmanlı otoritesinin iyice zayıflamasıyla, Sırp prensi Mihail Obrenović'in (1823-1868) Müslümanlara yönelik eşirdiği terör sonucu Izetbegović ailesi kendileri için daha güvenli sayılabilecek bölgelere doğru iltica etme kararı almıştır. Dede Alija Izetbegović ailesiyle birlikte, Osmanlı Devleti'nin diğer bölgelerinden iltica etmek zorunda kalan Boşnakların barınması amacıyla 1862'de Sultan Abdülaziz (1861-1876) tarafından kurulan Bosanski Šamac (Yukarı Aziziye) şehrine taşınmıştır. Alija'nın dedesi, İstanbul'da askerî vazifesini yerine getirdiği sırada tanıştığı Üsküdarlı Sıddıka Hanımefendi ile evlenmiştir. Dede Alija, yeni yerleştikleri bu şehrin belediye başkanlığı görevini bir süre üstlenmiştir.¹

Alija, annesinden dolayı babası Mustafa'nın büyük ölçüde Türkçe anladığını fakat konuşamadığını kaydetmektedir.² Bosanski Šamac'ta ticaret ve bankacılıkla

* Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi İslam Felsefesi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, İzmir. (e-posta: haris.macic@ikcu.edu.tr - ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1969-3789>).

** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, İzmir. (e-posta: fatih.toktas@deu.edu.tr)

¹ Faris Nanić, *Alija Izetbegović Kratka Biografija*, (Saraybosna: Internacionalni Univerzitet u Sarajevu, 2018), ss. 19-20.

² Alija Izetbegović, *Sjećanja Autobiografski Zapis*, (Saraybosna: TKD Šahinpašić, 2001), s. 21. Alija'nın bu eseri Türkçe olarak genelde *Tarihe Tanıklığım* üst başlığıyla yayımlanmaktadır.